

لایحه الحاق یک جزء به بند (هـ) تبصره (۷) قانون بودجه سال ۱۴۰۱ کل کشور

شماره مسلسل: ۱۴۰۲۰۳۲۲

تاریخ: ۱۴۰۲/۰۳/۲۲

باسمه تعالی

نظرات استدلالی شورای نگهبان

در خصوص مصوبات مجلس شورای اسلامی

لایحه الحاق یک جزء به بند (هـ) تبصره (۷)
قانون بودجه سال ۱۴۰۱ کل کشور

تاریخ تصویب: ۱۴۰۱/۰۷/۱۷

کد گزارش: ۱۴۰۲۰۳۳۲

تاریخ نظر شورای نگهبان: ۱۴۰۱/۰۷/۲۳

پژوهشکده شورای نگهبان

لایحه الحاق یک جزء به بند (هـ) تبصره (۷) قانون بودجه سال ۱۴۰۱ کل کشور درباره‌ی مصوبه

«لایحه الحاق یک جزء به بند (هـ) تبصره (۷) قانون بودجه سال ۱۴۰۱ کل کشور»
که در ابتدا «لایحه اصلاح تبصره‌های (۱) و (۷) ماده واحده قانون بودجه سال ۱۴۰۱ کل کشور» نام داشت، بنا به پیشنهاد وزارت صنعت، معدن و تجارت در تاریخ ۱۴۰۱/۴/۱ به تصویب هیئت وزیران رسید. در مقدمه‌ی توجیهی این لایحه آمده است: «به موجب جزء (۱) بند (هـ) تبصره (۷) قانون بودجه سال ۱۴۰۱ کل کشور، نرخ ارز محاسبه ارزش گمرکی کالاهای وارداتی در همه موارد از جمله محاسبه حقوق ورودی، بر اساس نرخ ارز اعلام شده بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران نرخ سامانه مبادله الکترونیکی (ای.تی.اس) در روز اظهار و مطابق ماده (۱۴) قانون امور گمرکی می‌باشد و در جزء (۲) بند مذکور، به منظور کنترل آثار تورمی تغییر نرخ ارز محاسباتی گمرک از ترجیحی به نیمایی در بازار کالاها، نرخ چهار درصد (۴٪) حقوق گمرکی در صدر بند (۱) ماده (۱) قانون امور گمرکی صرفاً برای کالاهای اساسی، دارو، تجهیزات و ملزومات مصرف پزشکی و همچنین نهاده‌های کشاورزی و دامی به یک درصد (۱٪) تقلیل یافته است. در این راستا و با توجه به تأثیر کاهش حقوق گمرکی کالاها بر کاهش قیمت تمام شده تولید کالاها و به تبع آن، قیمت مصرف کننده نهایی، لایحه زیر برای اخذ مجوز کاهش حقوق گمرکی مواد اولیه، واسطه‌ای، اجزا، قطعات ماشین‌آلات و تجهیزات که با احتساب سود بازرگانی، حقوق ورودی آنها حداکثر ده درصد (۱۰٪) می‌باشد جهت انجام سیر مراحل مربوط تقدیم می‌شود.»

این لایحه در تاریخ ۱۴۰۱/۳/۱۰ از سوی هیئت رئیسه‌ی مجلس شورای اسلامی اعلام وصول شد و جهت بررسی کارشناسی به کمیسیون برنامه و بودجه و محاسبات مجلس شورای اسلامی ارجاع شد و این کمیسیون پس از بحث و بررسی، در تاریخ ۱۴۰۱/۵/۳۰ با اصلاحاتی را به تصویب رساند. در نهایت لایحه‌ی مذکور در تاریخ ۱۴۰۱/۷/۱۷ به تصویب مجلس رسید و طی نامه‌ی شماره ۷۸۶/۶۷۸۴۵ مورخ ۱۴۰۱/۷/۱۹ برای طی مراحل قانونی مقرر در اصل (۹۴) قانون اساسی به شورای نگهبان ارسال شد. شورا با بررسی این مصوبه در جلسه‌ی مورخ ۱۴۰۱/۷/۲۰، مفاد آن را مغایر با موازین شرع و قانون اساسی تشخیص نداد و نظر خود در این خصوص را طی نامه‌ی شماره ۱۰۲/۳۳۳۷۲ مورخ ۱۴۰۱/۷/۲۳ به مجلس اعلام کرد.

«نظرات استدلالی شورای نگهبان در خصوص لایحه الحاق یک جزء به بند (هـ) تبصره (۷) قانون بودجه سال ۱۴۰۱ کل کشور»

ماده واحده -

یک جزء به عنوان جزء (۳) به بند «هـ» تبصره (۷) ماده واحده قانون بودجه سال ۱۴۰۱ کل کشور مصوب ۱۴۰۰/۱۲/۲۵^۱ به شرح زیر الحاق می‌شود:

۳- از تاریخ ابلاغ این قانون، نرخ حقوق گمرکی مواد اولیه، واسطه‌ای، اجزاء، قطعات، ماشین‌آلات و تجهیزات، به یک درصد (۱٪) تقلیل می‌یابد. دولت مجاز است معادل مبلغ ناشی از کاهش منابع حاصل از حقوق ورودی، علاوه بر مجوزهای دریافتی در این قانون، نسبت به فروش اوراق مالی اسلامی تا سقف دویست و هشتاد هزار میلیارد (۲۸۰/۰۰۰/۰۰۰/۰۰۰/۰۰۰) ریال اقدام کند.

■ دیدگاه ابهام

مجلس شورای اسلامی حکم مصوبه‌ی حاضر مبنی بر تقلیل نرخ حقوق گمرکی را «از تاریخ ابلاغ این قانون»، لازم‌الاجرا دانسته است. حال آنکه مطابق ماده (۱) قانون مدنی،^۲

^۱. تبصره (۷) قانون بودجه سال ۱۴۰۱ کل کشور مصوب ۱۴۰۰/۱۲/۲۵ مجلس شورای اسلامی: «تبصره ۷ -

صنعت، معدن و تجارت

الف - ...

ه -

۱- نرخ ارز محاسبه ارزش گمرکی کالاهای وارداتی در همه موارد از جمله محاسبه حقوق ورودی، بر اساس برابری نرخ ارز اعلام‌شده بانک مرکزی نرخ سامانه مبادله الکترونیکی (ای.تی.اس) در روز اظهار و مطابق ماده (۱۴) قانون امور گمرکی می‌باشد.

۲- در سال ۱۴۰۱ نرخ چهار درصد (۴٪) حقوق گمرکی مذکور در صدر بند (د) ماده (۱) قانون امور گمرکی برای کالاهای اساسی، دارو، تجهیزات و ملزومات مصرفی پزشکی و همچنین نهاده‌های کشاورزی و دامی به یک درصد (۱٪) تقلیل می‌یابد.»

^۲. ماده (۱) قانون مدنی مصوب ۱۳۰۷/۲/۱۸ مجلس شورای ملی: ماده ۱ (اصلاحی ۱۳۶۱/۱۰/۸ مجلس شورای اسلامی) - مصوبات مجلس شورای اسلامی و نتیجه همه‌پرسی پس از طی مراحل قانونی به رئیس جمهور ابلاغ

مصوبات مجلس پس از طی مراحل قانونی از سوی رئیس مجلس به رئیس جمهور «ابلاغ» می‌شود و رئیس جمهور ملزم به «ابلاغ» قانون به مجریان است. بنابراین حکم این مصوبه از این حیث که روشن نیست از زمان «ابلاغ» قانون از سوی رئیس مجلس به رئیس جمهور، یا از زمان «ابلاغ» قانون از رئیس جمهور به مجریان^۱ لازم‌الاجرا می‌شود، واجد ابهام است.

▪ دیدگاه عدم ابهام

عبارت «از تاریخ ابلاغ این قانون» در این مصوبه، فاقد هرگونه ابهام است؛ توضیح اینکه اگرچه در ماده (۱) قانون مدنی دو بار واژه‌ی ابلاغ در مورد «ابلاغ» قانون از رئیس مجلس به رئیس جمهور و «ابلاغ» قانون از رئیس جمهور به مجریان^۲ به کار رفته است، اما روشن است مقصود قانون‌گذار از عبارت مذکور در این مصوبه، «تاریخ ابلاغ» قانون از سوی رئیس جمهور به مجریان^۳ است. چه اینکه تا قبل از ابلاغ قانون از سوی رئیس جمهور به مجری، وی رسماً از تصویب قانون مطلع نشده است و طبعاً امکان اجرای احکام قانون پیش از ابلاغ رسمی آن به مجری متصور نیست. بنابراین عبارت فوق فاقد ابهام است.

▪ دیدگاه عدم مغایرت

«حقوق ورودی» بر اساس تعریفی که در بند (د) ماده (۱) قانون امور گمرکی^۱ از آن ارائه

→

می‌شود. رئیس جمهور باید ظرف مدت پنج روز آن را امضاء و به مجریان ابلاغ نماید و دستور انتشار آن را صادر کند و روزنامه رسمی موظف است ظرف مدت ۷۲ ساعت پس از ابلاغ منتشر نماید.

تبصره - ...

۱. ماده (۱) قانون امور گمرکی مصوب ۱۳۹۰/۸/۲۲ مجلس شورای اسلامی: «ماده ۱- مفاهیم اصطلاحات گمرکی به‌کاربرده شده در این قانون، طبق تعریفی است که از طرف شورای همکاری گمرکی به‌صورت مجموعه برای کشورهای عضو منتشر شده و یا می‌شود مگر اینکه در بندهای ذیل یا در سایر مواد این قانون از آن تعریف دیگری به‌عمل آمده باشد:

الف - ...

د- حقوق ورودی: حقوق گمرکی معادل چهار درصد (۴٪) ارزش گمرکی کالا به اضافه سود بازرگانی که توسط هیئت وزیران تعیین می‌گردد به‌علاوه وجوهی که به‌موجب قانون، گمرک مسئول وصول آن است و به واردات قطعی کالا تعلق می‌گیرد ولی شامل هزینه‌های انجام خدمات نمی‌شود.

ذ- ...»

شده، عبارت است از «حقوق گمرکی» (به میزان چهار درصد ارزش گمرکی) به علاوه «سود بازرگانی» (که به منظور تنظیم امور و بازار توسط هیئت وزیران تعیین می‌شود) و همچنین سایر وجوهی که به موجب قانون، گمرک مسئول وصول آن است. حال قانون‌گذار در مصوبه‌ی حاضر، نرخ «حقوق گمرکی» برخی محصولات را در قالب اصلاح قانون بودجه سال ۱۴۰۱، از چهار درصد به یک درصد تقلیل داده است. بنابراین حکم این مصوبه، مغایرتی با موازین شرع یا قانون اساسی ندارد.

■ نظر نهایی شورای نگهبان

مصوبه‌ی مجلس شورای اسلامی در خصوص لایحه الحاق یک جزء به بند (هـ) تبصره (۷) قانون بودجه سال ۱۴۰۱ کل کشور، مغایر با موازین شرع و قانون اساسی شناخته نشد.

مقام معظم رهبری حضرت آیت الله خامنه‌ای مدظله العالی

«... شما استدلال دارید، اما این استدلال برای مجلس، گاهی معلوم نیست، گاهی برای مجمع تشخیص هم درست معلوم نیست، ... در حالی که خوب است در متن آن حکم اشاره‌ای به استدلال بشود و در یک محل جداگانه آن استدلال به تفصیل نوشته بشود.»

در دیدار با اعضای شورای نگهبان (۱۳۷۹/۴/۲۸)

تهران | خیابان شهید بهشتی
خیابان سرافراز | کوچه پنجم | پلاک ۱۱

www.ccri.ac.ir

کد پستی ۱۵۹۷۸۵۶۱۱۳
دبیرخانه ۰۲۱۸۸۵۳۳۴۲۲

پژوهشکده شورای نگهبان